

[Prima Pagină](#) > ... > [Dreptul Familiei Și Succesiunea](#) > [Răspunderea Părintească - Încredințarea Copilului Și Dreptul de Vizită](#) > [Poland](#)

Răspunderea părintească - încredințarea copilului și dreptul de vizită

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Polonia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Răspunderea părintească înglobează în special obligațiile și drepturile părinților în materie de îngrijire a copilului și a bunurilor acestuia și de creștere a copilului, în condițiile respectării demnității și a drepturilor acestuia [articolul 95 alineatul (1) din Codul familiei și al tutelei, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, KRiO].

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Ambii părinți exercită răspunderea părintească asupra unui copil. În cazul în care unul dintre părinți este decedat sau nu are capacitate juridică deplină, celălalt părinte este titularul răspunderii părintești. Se procedează la fel în cazul în care răspunderea părintească a oricăruia dintre părinți a fost suspendată.

Răspunderea părintească poate fi limitată și printr-o hotărâre judecătorească. În asemenea situații, celălalt părinte are dreptul să exercite răspunderea părintească asupra copilului, în măsura specificată în hotărârea judecătorească.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care părinții nu pot exercita răspunderea părintească, aceștia pot solicita instanței competente în materie de tutelă (*sąd opiekuńczy*) sau altei autorități publice să fie dat copilul în plasament. În cazuri de urgență extremă, la cererea sau cu acordul părinților copilului, acesta poate fi plasat într-o familie substitutivă pe baza unui acord între conducătorul unui district (*starosta*) și o familie substitutivă sau persoanele care gestionează o casă de tip familie substitutivă (*rodzinny dom dziecka*).

În cazul în care părinții nu doresc să-și exercite răspunderea părintească asupra unui copil, aceștia pot consimți la adoptarea copilului. În conformitate cu legislația poloneză, există trei forme de adopție: cu efecte depline, cu efecte depline și irevocabilă (cunoscută și sub denumirea de „adopție completă”) și cu efecte restrânse.

În cazul în care; prin exercitarea răspunderii părintești, părinții pun în pericol interesele copilului, răspunderea lor părintească face obiectul unei limitări dispuse printr-o hotărâre a unei instanțe competente în materie de tutelă, care poate dispune plasamentul copilului într-o familie substitutivă, o casă de tip familial, sub îngrijire instituțională, într-un centru de îngrijire și tratament, într-un centru de îngrijire medicală sau într-un centru de

reabilitare terapeutică.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Atunci când o instanță poloneză pronunță o hotărâre privind divorțul, separarea legală sau anularea căsătoriei, aceasta este obligată să soluționeze problema răspunderii părintești asupra unui copil, cu excepția cazului în care nu are competență cu privire la răspunderea părintească într-un caz specific. Atunci când soluționează problema răspunderii părintești, instanța poloneză poate lua în considerare un acord scris între soți cu privire la modul în care trebuie exercitată răspunderea părintească, cu condiția ca acesta să fie în interesul superior al copilului.

Luând în considerare dreptul copilului de a fi crescut de ambii părinți, dacă aceștia nu ajung la un acord, instanța poate:

1. decide cu privire la exercitarea în comun a răspunderii părintești;
2. acorda răspunderea părintească unuia dintre părinți și limita răspunderea celuilalt părinte la obligații și drepturi specifice cu privire la copil.

În cazul în care interesul superior al copilului justifică acest lucru, instanța competentă în materie de tutelă poate modifica o hotărâre privind răspunderea părintească și modalitățile de exercitare a acesteia indicate într-o hotărâre de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei (articolul 106 din KRiO).

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În lege nu se specifică nicio cerință formală pentru un astfel de acord parental. Trebuie menționat, totuși, că un acord între părinți privind modul în care trebuie exercitată răspunderea părintească nu are efect juridic și poate fi considerat doar o bază pentru hotărârea instanței în acest sens. Acordul poate fi obținut și prin mediere. În acest caz, este făcut în scris și semnat atât de părinți, cât și de un mediator. Pentru a avea caracter juridic obligatoriu, tranzacția trebuie să fie aprobată de instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții pot beneficia de asistența unui mediator. Serviciile de mediere sunt furnizate pe baza unui acord de mediere sau a unei hotărâri a instanței de trimitere a părinților la o ședință de mediere. Acordul poate fi încheiat, de asemenea, prin consimțământul unui părinte la mediere în cazul în care celălalt părinte a solicitat această modalitate. Cu toate acestea, o tranzacție încheiată înaintea unui mediator nu are forța juridică a unei tranzacții judiciare până la aprobarea instanței.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Părinții pot apela la o instanță din Polonia competentă în materie de tutelă în legătură cu diverse aspecte referitoare la răspunderea părintească asupra unui copil, cum ar fi:

1. stabilirea modalităților de exercitare a răspunderii părintești, stabilirea locului de reședință al copilului și dreptul de a vizita copilul atunci când părinții locuiesc separat;
2. soluționarea unui litigiu privind chestiuni importante cu privire la copil în cazul în care părinții nu ajung la un acord cu privire la modul de rezolvare a acestor chestiuni, inclusiv stabilirea domiciliului, alegerea școlii, alegerea prenumelui și a numelui de familie, deciziile privind tratamentul medical, călătoriile în străinătate etc.;
3. actele juridice între un copil și un părinte în cazul în care acestea depășesc gestionarea obișnuită a

bunurilor copilului.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Dacă o instanță a încredințat exercitarea răspunderii părintești doar unuia dintre părinți, acesta este liber să decidă cu privire la toate chestiunile referitoare la copil, fără a fi necesar să se consulte cu celălalt părinte sau să obțină consimțământul său. Actele juridice care depășesc cadrul administrării obișnuite a bunurilor copilului necesită aprobarea instanței competente în materie de tutelă.

Un părinte poate fi decăzut din exercițiul drepturilor părintești de instanța de judecată competentă în materie de tutelă dacă răspunderea părintească nu poate fi exercitată din cauza unui impediment permanent, părintele abuzează de aceasta sau își neglijează în mod grav obligațiile față de copil.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Atunci când se dispune exercitarea autorității părintești de către ambii părinți înseamnă că aceștia pot și trebuie să exercite aceleași drepturi și obligații față de copil. Aceasta înseamnă, printre altele, că aspectele importante referitoare la copil vor fi decise în comun de părinți sau de o instanță competentă în materie de tutelă în cazul în care nu pot ajunge la un acord.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cauzele în materie de răspundere părintească sunt audiate de instanța districtuală (*sąd rejonowy*) competentă din raza domiciliului copilului. Secția pentru familie și minori din cadrul instanței districtuale se ocupă de cauze în materie de tutelă (*sąd opiekuńczy*). Altfel, competența revine Tribunalului Districtual al Capitalei Varșovia.

Trebuie depusă o cerere împreună cu certificatul de naștere al copilului, certificatul de căsătorie al părinților (în cazul în care aceștia sunt căsătoriți), alte documente în sprijinul cererii, cum ar fi certificate medicale, certificate școlare, evaluări educaționale și copii ale hotărârilor anterioare pronunțate de alte instanțe în materie de răspundere părintească.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cauzele în materie de răspundere părintească sunt audiate în cadrul unei proceduri cunoscute sub numele de procedură necontencioasă, care este mai puțin formală decât o procedură contencioasă.

În plus, la cererea unei părți în proces, instanța competentă în materie de tutelă poate dispune o măsură provizorie în modul considerat adecvat în circumstanțe specifice. Deciziile în acest sens intră în vigoare și devin executorii la momentul emiterii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Părțile la procedurile referitoare la răspunderea părintească trebuie să plătească taxele și cheltuielile prevăzute în Legea privind taxele judiciare în cauzele civile (*Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Cu toate acestea, în temeiul articolului 102 alineatul (1) din lege, o parte în proces poate solicita scutirea de la taxele judiciare, depunând o declarație potrivit căreia nu poate suporta aceste cheltuieli fără a ajunge să aibă dificultăți financiare, ea sau familia sa. Cererea de scutire de la taxele judiciare ar trebui să fie însoțită de o declarație în care se prezintă în detaliu situația familiei, bunurile, veniturile și mijloacele de trai ale reclamantului. O parte în

proces poate fi parțial scutită de taxele judiciare de către instanță în cazul în care respectiva parte poate plăti doar o parte din acestea [articolul 101 alineatul (1)].

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, o cale de atac împotriva oricărei hotărâri poate fi introdusă în fața unei instanțe superioare. În cazul ordinelor de protecție, o cale de atac se introduce în fața unei instanțe de același rang. Căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de o instanță districtuală (*sąd rejonowy*) cu privire la răspunderea părintească pot fi introduse la o instanță provincială (*sąd okręgowy*). Hotărârile pronunțate de o instanță provincială (*sąd okręgowy*) cu privire la răspunderea părintească în procedurile pentru divorț, separare legală sau anularea căsătoriei sunt supuse căilor de atac în fața unei curți de apel (*sąd apelacyjny*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Organul de executare al instanței în cauzele referitoare la înapoierea unui copil este un tutore numit de instanță (*kurator sądowy*). În cazul în care nu se respectă o hotărâre judecătorească prin care se dispune înapoierea unui copil, persoana îndreptățită să i se înapoieze copilul ar trebui să solicite instanței care a emis o astfel de hotărâre să dispună deplasarea obligatorie a copilului de către un tutore numit de instanță. În cazul în care nu se cunoaște locul unde se află o persoană care face obiectul răspunderii părintești, instanța efectuează o anchetă pentru a stabili unde se află aceasta. Instanța emite o ordonanță unui tutore numit de instanță, sub forma unei decizii, care poate fi emisă în camera de consiliu. Nu poate fi introdusă nicio cale de atac împotriva acestei decizii. Tutorele numit de instanță stabilește data pentru deplasarea copilului și informează persoana îndreptățită. Tutorele numit în instanță poate lua copilul de la orice persoană cu care locuiește acesta. În acest scop, tutorele numit în instanță poate solicita asistența polițiștilor, a psihologilor etc.

O procedură diferită este prevăzută în Codul de procedură civilă (*Kodeks postępowania cywilnego*) în ceea ce privește hotărârile privind exercitarea dreptului de vizită. În acest caz, la solicitarea unei persoane care are dreptul să păstreze legătura cu copilul, instanța competentă în materie de tutelă (*sąd opiekuńczy*) va amenința cu emiterea unei ordonanțe împotriva persoanei căreia i s-a încredințat copilul, dar care nu își îndeplinește obligațiile care decurg din hotărâre sau din acordul cu privire la păstrarea legăturii cu copilul, constând într-o somație de plată a unei sume specifice persoanei îndreptățite pentru fiecare încălcare a obligației. În cazul în care o persoană care are dreptul să păstreze legătura cu copilul sau o persoană căreia i s-a interzis acest lucru încalcă obligația impusă prin hotărâre, instanța competentă în materie de tutelă (*sąd opiekuńczy*) va amenința cu emiterea unei ordonanțe conform căreia acea persoană trebuie să plătească o sumă specifică persoanei căreia i s-a încredințat copilul. În cazul în care o persoană căreia i s-a ordonat de către instanța competentă în materie de tutelă să efectueze o plată continuă să nu își îndeplinească obligația, instanța competentă în materie de tutelă (*sąd opiekuńczy*) va ordona acestei persoane să plătească suma datorată, care este stabilită în funcție de numărul de încălcări.

La cererea menționată mai sus trebuie să se atașeze o hotărâre executorie sau o tranzacție privind păstrarea legăturii cu copilul.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Aceste aspecte sunt reglementate de prevederile relevante ale Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (reformare) De regulă, astfel de hotărâri sunt recunoscute și executate fără nicio procedură suplimentară. Cu toate acestea, este posibilă depunerea unei cereri de recunoaștere și executare la o instanță provincială. Instanța provincială este, de asemenea, competentă să examineze o cerere de declarare a caracterului executoriu. În ambele cazuri, cererea trebuie să îndeplinească criteriile unui document procedural, ceea ce înseamnă că ar trebui să prevadă în mod specific

cererea, faptele care justifică o astfel de cerere și dacă părțile au încercat sau nu să apeleze la mediere.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii și executării unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în aceste cazuri?

Hotărârile pronunțate de instanțele străine, documentele oficiale străine și acordurile încheiate în materia răspunderii părintești sunt recunoscute și executate prin lege, cu excepția cazului în care există un impediment menționat în Codul de procedură civilă.

Orice persoană care are un interes juridic poate solicita o declarație conform căreia o hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească străină, un document oficial străin sau un acord emis într-un stat membru face sau nu face obiectul recunoașterii și executării. Cererile de refuz al executării, de refuz al recunoașterii sau declarațiile conform cărora nu există motive de refuz al recunoașterii trebuie să fie însoțite de:

- o copie oficială a hotărârii judecătorești, a documentului oficial sau a acordului;
- un act care să ateste că hotărârea este definitivă, dacă acest lucru nu reiese în mod clar din formularea hotărârii;
- o traducere legalizată în limba polonă a copiei hotărârii, a documentului oficial sau a acordului.

Cererile de constatare a faptului că o hotărâre judecătorească, un document oficial sau un acord nu face obiectul recunoașterii și executării trebuie să fie însoțite de o copie oficială a acestuia și de traducerea autorizată în limba polonă.

Cererile sunt examinate de instanța provincială (*sąd okręgowy*) care ar fi competentă din punct de vedere geografic să examineze cauza soluționată prin hotărârea instanței străine sau de instanța regională în raza căreia se află instanța districtuală (*sąd rejonowy*) competentă din punct de vedere geografic sau, în lipsa unor astfel de instanțe, de Tribunalul Regional din Varșovia (*Sąd Okręgowy w Warszawie*).

Se poate introduce o cale de atac împotriva unei astfel de hotărâri a instanței regionale și se poate depune recurs în casație împotriva unei hotărâri a curții de apel; de asemenea, este posibil să se solicite redeschiderea unei proceduri încheiate printr-o hotărâre definitivă de refuz al executării sau al recunoașterii sau printr-o declarație de constatare a faptului că nu există motive de refuz al recunoașterii și să se declare nelegală respectiva hotărâre definitivă.

În ceea ce privește executarea hotărârilor judecătorești pronunțate de o instanță din străinătate, procedurile variază atât de mult în funcție de tipul lor, încât se recomandă întotdeauna să se contacteze în prealabil autoritatea centrală pentru a se obține informații cu privire la modul în care trebuie să se procedeze.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legea aplicabilă în materie de răspundere părintească și păstrarea legăturii cu copilul este prevăzută în Convenția de la Haga asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor din 19 octombrie 1996 sau în acordurile bilaterale la care Polonia este parte. În cazul în care nu este aplicabil niciunul dintre aceste instrumente, se aplică dispozițiile Legii privind dreptul internațional privat din 4 februarie 2011 (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011. - Prawo prywatne międzynarodowe*). În cazul în care reședința obișnuită a copilului devine cea dintr-o țară care nu este parte la Convenție, legea țării respective va reglementa toate modificările ulterioare ale condițiilor de aplicare a măsurilor adoptate în țara precedentei reședințe obișnuite a copilului.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

■ Ultima actualizare: 24/01/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.